

Sak 64.17	Ark 613	
Takseringsresultat og opplegg for jakt på ryper og skogsfugl 2017		

Saksdokumenter vedlagt:

- Opplegg for småviltjakt 2017, vedtatt i sak 10.17.
- Takseringsresultat 2017.

Bakgrunn:

Engerdal fjellstyre vedtok i forbindelse med opplegget for småviltjakta 2017 i sak 10.17 følgende:

Fjellstyrets vedtak:

1. Engerdal fjellstyre vedtar opplegg for småviltjakta 2017 som foreslått. Dette innebærer at fjellstyret tar stilling til jakt på ryper og skogsfugl, fangstbegrensinger, jaktperioder mm for disse artene etter taksering i august.
2. På grunn av siste års lave og usikre bestandstall vil det ikke være aktuelt å tildele kort for ryper og skogsfugl til turistbedrifter for jaktseasonen 2017.
3. Kortene som gjelder for jaktåret 2017/18 selges digitalt enten direkte via nettløsning eller via forhandlerløsning.
4. Betalt jaktkort som ikke benyttes refunderes ikke med mindre helt spesielle forhold foreligger.
5. Jaktrapportering er obligatorisk, og skal skje umiddelbart og senest 4 dager etter endt jakt. Jaktrapportering gjøres digitalt.

På statsallmenningen i Engerdal har antall kort som er solgt blitt redusert i flere omganger de siste åra. Dette har gjort at det er stort sprik mellom alle dem som ønsker kort og de som får. Tidligere år har fjellstyrets fått kommentarer og tilbakemeldinger på sitt opplegg for småviltjakta. Meningene har vært forskjellige. Dels går kommentarene på opplegg (prissetting, lengde på jaktperioder og korttyper) og dels på kortantall. Det er også hevdet at takseringen slik den gjennomføres, ikke gir et korrekt bilde av produksjon og tetthet, samt at fjellstyret tolker resultatene for konservativt. Utenbygds jegere har uttrykt ønske om et større antall kort (at flere får jaktmulighet). Hytteeiere har uttrykt ønske om at en del kort kunne vært forbeholdt dem.

I løpet av sommeren har fjellstyret organisert to kurstiltfeller for takseringspersonell. Dette for å sikre oss at taksørene har felles metodeforståelse og for å sikre oss at takseringen har så høy kvalitet som mulig.

Takseringsresultatet sist sommer viste at tettheten av fugl og kyllingproduksjonen var lav, men det var allikevel en liten positiv oppgang sammenlignet med foregående år. Som kjent har fjellstyret de siste to sesongene hatt en veldig begrenset jakt. I 2016 var det ikke jakt på ryper men kun en begrenset jakt på skogsfugl.

De to siste åra har også takseringsresultatet blitt forelagt fjellstyret for å ta stilling til om det skal være med salg av ytterligere kort og bestemme evt. fangstbegrensinger.

Nå er takseringsresultatet klart og resultatet legges fram for fjellstyret, slik at det kan ta stilling til hvorvidt det skal selges flere kort og hvordan fangstbegrensinger skal være.

Administrasjonens vurdering:

Takseringsresultatet gir en bra indikasjon på hvor stor produksjonen av kyllinger har vært og tettheten med fugl pr areal. Takseringslinjene er lagt slik at de skal fange opp alle typer biotoper, for å gi et så riktig bilde som mulig over statsallmenningen som helhet.

Taksering som verktøy og metode er noe omdiskutert, men pr i dag har ikke fjellstyret noe bedre redskap å benytte seg av i forhold til å bestemme jakttrykk. Metoden som brukes er allment akseptert og flere og flere områder legger taksering etter denne metoden til grunn i sin forvaltning. Metoden gir et godt bilde på utvikling og trender.

Forutsetningene under våren og sommeren har etter administrasjonens bedømming vært ganske bra for kyllingproduksjonen. Under sommeren har Fjelloppsynet registrert en del middels store kull med rype og skogsfugl, men det er først ved taksering en kan begynne å si noe mer sikkert om hvordan tilstanden er. Inntrykket før taksering har allikevel vært at det har skjedd en positiv utvikling.

Det ble i forkant av takseringen i 2015 lagt ut noen flere takseringslinjer for å bedre fange opp forekomsten av skogsfugl. Dette for å få et større datamateriale og større sikkerhet i estimatet. Tidligere år har takseringsresultatet påvist dårlig forekomst av skogsfugl på statsallmenningen. Tallene har vært så lave at fjellstyret har ønsket å se om det kunne skyldes at våre takseringslinjer gir et dårlig inntrykk av bestanden. Etter to sesonger ser en nå at sikkerheten i tallmaterialet for skogsfugl, men at en bør evaluere linjevalg før neste års taksering.

Årets takseringsresultat for merparten av statsallmenningen viser at rypa har en kyllingproduksjon på 5,5 (3,9 i 2016 og 1,5 i 2015) kyllinger pr par (med et konfidensintervall mellom 4,4 og 6,6). Tettheten med fugl er 11,3 (4,7 i 2016 og 2,7 i 2015) pr km² (med et konfidensintervall mellom 7,4 og 17,3). På 125 km linje er det gjort 75 (45 i 2016) observasjoner av fugl og til sammen er det observert 503 (252 i 2016) fugl på disse linjene.

For den sørlige delen av statsallmenningen som har fjellområder felles med den privateide delen i kommunen er tallene høyrer. Det skuldes nok at disse områdene jevnt over har en høyere produksjon, og historisk er det også slik at disse områdene har hatt en høyere tetthet og større produksjon enn områdene lenger nord i kommunen. Se for øvrig området «Vilt 2» i takseringsresultatene.

For skogsfugl ligger kyllingproduksjonen på 2,4 (CL 1,7 – 3,1) (1,9 i 2016 og 1,1 i 2015) pr. høne, mens den totale tettheten av fugl er 5,3 pr km² (CL 0,9 – 2,8) (4,4 i 2016 og 1,6 i 2015). På 125 km taksert linje er det gjort 55 (48 i 2016) observasjoner med til sammen 174 (150 i 2016) fugl.

Resultatet viser i sum at det i år er en oppgang både i tetthet av fugl og produksjon. Dette gjør at administrasjonen anbefaler fjellstyret å åpne for et begrenset kortsalg i 2017. Om fjellstyret er enig i denne vurderingen, reises flere spørsmålsstillinger som en må ta stilling til.

Det første er hvor mange kort som kan selges. Administrasjonen mener det er grunnlag for å selge forslagsvis 160 ukeskort i september, hvorav 70 stk (44 %) forbeholdes innenbygds jegere (jegere med registrert bostedsadresse i Engerdal kommune seneste året). Jfr vedtak i sak 10.17 er det ikke aktuelt å tildele jaktkort til turistbedrifter i år. Kortantallet som foreslås baserer seg på en vurdering av fugletettheten og forutsetning om at det kan tas ut 15 % av bestanden. Flere rype- og skogsfuglforskere har pekt på at kyllingproduksjonen bør være minst 2,5 kyllinger pr høne/par før man kan høste av bestanden, dersom en ikke ønsker å «tære på kapitalen». I det forslaget har administrasjonen forsøkt å ta høyde for en forventet avskyting pr jeger og forventet antall jakt dager.

Det andre momentet er hvorvidt det skal åpnes for jakt på ryper og skogsfugl videre utover i sesongen. Spesielt for fastboende har dette vært etterspurt. Administrasjonen mener at med bakgrunn i oppgang i bestanden, er det grunnlag for å selge et begrenset antall kort etter septemberjakta. Motivasjonen for å begrense antall kort i kombinasjon med fangstbegrensinger, er ønsket om å øke antallet stamfugl. Det er selvfølgelig slik at fravær av jakt ikke automatisk gir bra med fugl neste år, men en ansvarlig jaktrettshaver kan ikke i dagens situasjon selge et stort antall kort og håpe på at naturen ordner opp i dette sjøl. Dette resonnementet vil nok ha noen kritikere da det bygger på at det er en sammenheng mellom antall solgte kort og antall skutt fugl. Nå er fugletettheten i Engerdal veldig lav i utgangspunktet, slik at en skal ikke slå seg til ro med en oppgang i år. Målsettingen bør være at en på sikt får en høyere bestand av stamfugl og derigjennom ikke blir så sårbar i forhold til dårlige år. Det er viktig å ha med i vurderingen at antallet kort er med på å styre «trengselen». For mange kort i et område vil fort gjøre at opplevelsen blir dårligere for jegerne.

Et alternativ ville vært å selge færre kort i september for å muliggjøre et visst kortsalg i oktober. Flere vil hevde at om en skal begrense jaktuttaket så bør en også vurdere å ha senere jaktstart. I forhold til ønsket om å tilby bofaste fuglejegere jakt i en lengre tidsperiode hver høst, er det viktig å merke seg intensjonen i fjelloven om at både innen- og utenbygds jegere skal ha rett til under like forutsetninger å kunne ha tilgang på jakt (uten hund vel og merke). En kan derfor ikke forbeholde oktoberjakt for innenbygdsboende. Kravet om fordeling mellom innen og utenbygds vil derfor raskt medføre at om en skal muliggjøre en ordning med oktoberjakt for innenbygdsboende jegere, så vil en fort ha behov for å selge et betydelig antall kort.

Kortantallet er et redskap dels for å styre antallet jegere i de ulike områder og dels for å begrense det totale jaktuttaket. Men kortantallet i seg selv er ikke et bra redskap for å styre uttaket av fugl. Det må i så fall gjøres i kombinasjon med ulike typer fangstbegrensinger. Undersøkelser (se bl.a Wegge m.fl.) viser at fredning av hofugl hos skogsfugl kan ha positive effekter i år med lave bestander. Hos skogsfugl er det derfor lagt inn en begrensning i uttak av hofugl i tillegg til den totale fangstbegrensingen.

Nå er det allikevel slik at om en freder en art er det ikke dermed sagt at den automatisk vil øke. Om man lar være å skyte ryper i år, er ikke det alene avgjørende for at det vil bli mer

rype til neste år. Men man «tærer på kapitalen» og en vil oppnå et framtidig bestandsmål seinere enn en ellers ville gjort.

Søknads- og betalingsprosedyre:

Utviklingen har vært slik at over tid har fjellstyret beveget seg fra å ha forhåndssalg av papirkort til digitalt salg. Med korte tidsfrister er det viktig at en har et rasjonelt opplegg for søknads- og tildelingsrunden. Det mest rasjonelle måten å selge jaktkort på er at kortene legges ut til salgs på nettet (via f.eks Inatur) og at de så blir solgt etter «førstemann til mølla»-prinsippet. Den måten å gjøre det på er blitt kritisert, og fjellstyret har ønsket å ha en søknadsrunde med trekning. Vi ser for oss to ulike måter å gjøre det på. Begge måtene legger opp til at vi benytter oss av Inatur.no's tjenester og begge måtene innebærer en søknadsrunde i forkant av trekking:

Alternativ 1:

Jegerne søker i inatur sitt søkesystem, vi tar ut lister i et regneark, foretar en manuell trekking og sender betalingslink til hver enkelt jeger. Så snart betalingen er gjennomført sendes jaktkort. Denne løsningen koster 3% i provisjon pr jaktkort og krever mye arbeid og mye oppfølging. Kontroll av jegeravgift blir gjort i løsningen.

Alternativ 2:

Jegerne søker i inatur sitt søkesystem. Når søknadsfristen er ute trykker vi «kjør trekking» og systemet trekker automatisk jakt blant alle søkerne. Videre sender systemet automatisk ut betalingslink til alle som har blitt tildelt kort, resterende blir satt på venteliste. Når betalingen er registrert sendes kortene ut. Når jegere takker nei, kjøres ny trekking blant venteliste og betalingslink sendes på nytt ut automatisk blant de som blir tildelt jakt. Denne løsningen koster 10% pr jaktkort og er meget tidsbesparende. Kontroll av betalt jegeravgift blir gjort i løsningen. Mange andre fjellstyrer benytter også denne løsningen og er veldig fornøyd med den. Det er også den mest effektive måten å gjøre det på.

Administrasjonen foreslår at jakta utlyses så snart som mulig etter vedtak er fattet og at det gis en rimelig søknadsfrist (f.eks innen 1. september, dvs siste tidspunkt det er mulig å registrere søknad/interesse er kl. 23:59:59 den 31 august). Dess større grad av manuell innsats, dess lenger tid må det være mellom trekningstidspunkt og jaktstart.

Søknadsprosedyren gjelder for både innen- og utenbygds jegere. I utsendelsen av jakttilbudet informeres jegeren om at han/hun har tilbud om jakt og hvilke betingelser som gjelder. Tilbudet vil stå ved lag en begrenset periode (f.eks i 4 dager). I jakttilbudet er det en link til nettbetalingsmulighet. Betaler man innen fristen er jaktkortet gyldig. Betaler man ikke har man ikke jaktkort. Betalingslinken gjøres utilgjengelig etter et visst antall dager. Slik betaler jegeren på nett og får jaktkortet automatisk som kvittering for betalingen. Kortene er da betalt og levert på få dager.

For innenbygds jegere er kortantallet såpass høyt at det neppe er snakk om en reell trekningsprosedyre. Men for å få ut korta er det viktig at også innenbygds bruker samme system, slik at også de får tilgang på betalingslink. Dessuten er behovet for å ha en rask og effektiv handtering av korttildelingen den samme.

I tillegg ligger det en elektronisk rapporteringsordning i denne løsningen som erfaringsmessig gir veldig høy svarprosent. Da tar vi ut akkurat de rapporter og statistikker vi vil ved på en enkel og rask måte.

Prissetting:

Prisen på jakt er med jevne mellomrom gjenstand for debatt. Fjellstyret forholder seg til «Forskrift om jakt, felling, fangst og fiske i statsallmenning». Denne regulerer bl.a. hvor mye et jakt-/fiskekort får koste i statsallmenning. Ser en til denne har Engerdal fjellstyre ligget under maksprisene. Det er også fornuftig sett ut fra vilttetthetene. En skal allikevel ta med i betraktning at det tilbys jakt på et veldig stort område. Om en orienterer seg i markedet ellers, ser en også at Engerdal fjellstyre har nøktern prissetting på sin småviltjakt. Det er allikevel hos en del jegere en forventning om at småviltjakt skal være rimelig. Hva som er rimelig vil bli en subjektiv vurdering.

Slik administrasjonen foreslår, legges det opp til jakt i to perioder. En ukesperiode i september samt en lengre periode utover høsten. Det er i den sammenhengen viktig å se til prisrammene. Dersom en jeger disponerer kort i begge disse perioden kan det ikke overstige prisrammen for sesongkort. Nå tilbys det ikke et sesongkort, så det er maksrammen i forskriften en må forholde seg til. Derfor er det i forslaget lagt inn en prisreduksjon for de som disponerer kort i begge periodene.

Soner og perioder.

Tidligere har fjellstyret delt inn statsallmenningen i ulike soner for å fordele antallet jegerer jevnt i allmenningen. Erfaringer har vist jegerens preferanser er ulike, og at med et begrenset kortantall fordeler dette seg av seg sjøl. En ser derfor ikke nødvendigheten av å ha soner. Dersom tilbakemeldinger fra jegerne sier noe annet må en ta dette med i betraktning for senere år.

Septemberjakta foreslås inndelt i to perioder. Visse år tidligere har fjellstyret bl.a. hatt mulighet til å velge startdato. Dette har vist seg litt kronglete å handtere, og spesielt nå med kort tid til jaktstart.

Konklusjon:

I en tid med stort fokus på bestandsstørrelser er det viktig at fjellstyret står fram som en ansvarlig forvalter. Med forventet jakttrykk og avskyting er forslaget konservativt, og i samsvar med fjellstyrets ønske om å øke stamfuglbestanden.

Samtidig har fjellstyret et ansvar for å tilby attraktive jaktmuligheter dersom det er grunnlag for det. Forslaget har også hensyntatt dette aspektet. Ved å tilby et periodekort gis det

jaktmulighet over en lengre tidsperiode der jegeren sjøl gis mulighet til å bestemme når jakta skjer. Samtidig ansvarliggjøres jegerne i forhold til at de gis tililt til beskatning innenfor de gitte rammer.

Forslaget innebærer totalt sett en akseptabel fordeling av kort til innen- og utenbygds, med en overvekt av kort til utenbygdsboende jegere. På så vis har fjellstyret tatt ansvar for å gi et jakttilbud også til utenbygdsboende jegere. Kortantallet kan av noen oppfattes som nøktern, men sett i forhold til seinere års fuglebestand er det forståelig.

Administrasjonens forslag til vedtak:

1. Engerdal fjellstyre åpner for at det kan selges 160 ukeskort (hvorav 70 forbeholdes innenbygds jegere) for jakt på alt jaktbart småvilt inkludert ryper og skogsfugl i september, fordelt på to perioder; 10 t.o.m. 16 sept og 17 t.o.m. 23 sept. Av disse fordelt . Prisen for dette ukeskortet settes til kr 1100,- med 50 % prisreduskjon for innenbygds jegere.
2. Det settes følgende fangstbegrensninger for septemberjakta; 2 ryper pr jeger pr dag som dagskvote og 6 ryper pr jeger som ukeskvote. For skogsfugl gjelder dagskvoter på 2 skogsfugl pr jeger pr dag og 4 skogsfugl pr jeger som ukeskvote hvorav maks en røy eller orrhøne.
3. Engerdal fjellstyre åpner for at det kan selges 100 periodekort (hvorav 50 forbeholdes innenbygds jegere) for jakt på alt jaktbart småvilt inkludert ryper og skogsfugl i perioden 2. oktober til og med 15 november. Prisen for dette periodekortet settes til kr 1500,- med 50 % prisreduskjon for innenbygds jegere. For jegere som tildeles kort i begge perioder (dvs både ukeskort i september og periodekort i oktober/november) gis det en rabatt på kr 400,- (200,- for innenbygds).
4. Det settes følgende fangstbegrensninger for perioden oktober-november; 2 ryper pr jeger pr dag som dagskvote og 8 ryper pr jeger som periodekvote. For skogsfugl gjelder dagskvoter på 2 skogsfugl pr jeger pr dag og 6 skogsfugl pr jeger som periodekvote hvorav maks 2 røy eller orrhøne.
5. Kortene tildeles etter søknad. Daglig leder gis fullmakt til å gjennomføre salgsprosedyre ihht alternativ 2 beskrevet i saksframlegget.
6. Det gis ingen prisrabatt dersom kjøper allerede har jaktkort for småvilt uten ryper og skogsfugl. Betalt jaktkort som ikke benyttes refunderes ikke med mindre helt spesielle forhold foreligger.
7. Jaktrapportering er obligatorisk, og skal skje umiddelbart og senest 4 dager etter endt jakt. Jaktrapportering gjøres digitalt.
8. Øvrige forutsetninger følger de bestemmelser som fjellstyret har vedtatt for småviltjakta 2016.